

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О. Б. Жильцов
2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА:
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У
СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ**

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого «бакалаврського»
спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
Освітня програма: мова і література (англійська)
мова і література (німецька)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02139554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма 1324/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)

«   » 20 21 р.

Київ-2021

Розробник:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладачі:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи) Якуба В.В. Мова і література (англійська)

_____._____.2020 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) _____ (Якуба В.В.)

Мова і література (німецька)

Шапочкіна О.В.

Робочу програму перевірено

_____._____.2020 р.

Заступник директора Інституту філології _____ (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 2021/2022н.р. _____ (Бровко О.О.), « 26 » 08 2021р., протокол № 1

на 2022/2023н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2022р., протокол № _____

на 2023/2024н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2023р., протокол № _____

на 2024/2025н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2024р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	залік

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни — сформувати у студентів цілісне уявлення про розвиток світового літературного процесу, основні теоретичні засади літературознавства та місце української літератури в глобальному культурному контексті; розвинути навички аналізу художніх текстів, інтерпретації літературних явищ і порівняльного осмислення національних та світових літературних традицій.

Навчальний курс передбачає засвоєння наступних компетентностей:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9 Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 14 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури

ФК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів англійською мовою

ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ФК 10 Здатність здійснювати літературознавчий, лінгвістичний та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК13 Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними,

граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

ФК 14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти

ФК 19 Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови; комунікативно-педагогічна взаємодія для різних вікових груп, використання й передача знань для навчання англійської мови і літератури;

ФК 20 Лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгво-дидактичними уміннями, методичними прийомами та технологіями, необхідними для ефективної навчальної роботи в освітніх закладах.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

ПРН-1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефаківцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації

ПРН-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН-5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН-7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН-8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ПРН-12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та англомовної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й

місце в літературному процесі.

ПРН-14 Використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН-20 Володіти мовою фаху на рівні С1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання

4. Структура навчальної дисципліни

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль I.								
Літературознавство як наука про художню літературу								
Поетика літературного твору й літературного процесу								
Літературознавство як наука. Література мистецтво слова.	5	3	1		2	2		
Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору	5	3	1		2	2		
Версифікаційні можливості художнього тексту	4	2			2	2		
Роди і жанри літератури	7	3	1		2	4		
Художні напрями, течії, школи	7	3	1		2	4		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом за навчальним планом	30	14	4		10	14	2	

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль I.								
Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції								
Світова література: закономірності розвитку		5	2	1		2		
Українська література: національні особливості		5	2	1		2		
Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі		6		2		2		
Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка		4		2		2		
Науково-фантастична література: витоки,		4		2		2		

національні особливості								
Український «хімерний роман» у світовому контексті		4		2		4		
Модульна контрольна робота							2	
Разом за навчальним планом	30	28	4	10		14	2	

5. Програма навчальної дисципліни

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Літературознавство – наука про специфіку і властивості художньої літератури, особливості розвитку літературного процесу. Провідні галузі сучасного літературознавства: теорія історія літератури та літературна критика. Об'єкт, предмет вивчення літературознавства. Допоміжні літературознавчі дисципліни (текстологія, джерелознавство, бібліографія, історіографія та ін.). Суміжні дисципліни та зв'язок з іншими науками (перекладознавство, психолінгвістика, філософія, психологія, естетика, історія та ін. Методи літературознавчого аналізу тексту та інтерпретація художнього твору). Історія літературознавства: періодизація, персоналії, становлення. Огляд проблем сучасного літературознавства.

Художня література як вид мистецтва. Література в системі інших видів мистецтв. Слово як першоелемент образного світосприйняття. Міфопоетичне мислення. Естетична функція мови, способи її забезпечення. Пізнавальна роль художньої літератури як наслідок художнього осмислення письменником життєвого матеріалу. Виховна дія літератури як наслідок художньої реалізації естетичного ідеалу. Мистецтво як гра. Ієрархія літератури. Висока (елітарна) та масова література. Критерії оцінки літературного твору. Поняття про художність.

Образ як структурна одиниця художньої свідомості. Властивостях образу як структурної одиниці. Характеристика образності як сукупності й системи взаємозв'язків між образами. Художній образ – факт ідеального, схематичний об'єкт, відокремлений від свого матеріального втілення. Художній образ як знак, засіб смислової комунікації в межах культури чи споріднених культур. Поняття образу в міметичній естетиці. Образ як створений письменником за законами естетики окремий світ. Поняття образу в широкому та вузькому значенні. Суть образних узагальнень й образної конкретизації. Роль і сфера дії вимислу. Літературний образ. Поняття «образ», «персонаж», «герой», «образ

автора», «образ читача», «образ оповідача», «наратор», «дійова особа», «тип», «характер», «ліричний суб'єкт». Образи-речі, образи-пейзажі, образи-обставини, образи-картини.. Типи образів за родами літератури, художніми напрямками, ставленням письменника до зображеного. Засоби створення образів-персонажів.

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

Поетика як багатозначний літературознавчий термін. Нормативні та описові поетики, їх роль в історії літературознавства. Літературний твір у системних поетологічних дослідженнях. Література як предмет дослідження поетики.

Художній твір – основна одиниця літератури. Літературний твір як художній світ, створений письменником за естетичними законами. Художній твір як системно організована цілість. Складники твору, їх система. Зміст і форма. Поняття про змістові і формальні чинники художнього твору. Принципи, аспекти аналізу художнього твору. Ідейно-тематична основа твору. Тема, тематика, проблематика, мотив, пафос, інтенція. Психологія сприйняття художнього твору.

Структура тексту. Композиція. Поняття композиції і архітекτονіки тексту. Суть, змістовий характер, чинники, що визначають особливості композиції. Принципи, засоби, прийоми композиції. Сюжет і фабула. Конфліктний характер, основні частини сюжету. Типи сюжетів. Позафабульні елементи (додаткові частини сюжету). Способи побудови ліричних творів. Система образів у структурі художнього твору.

Слово – першоелемент літератури. Літературна мова і мова художньої літератури. Авторська мова і мова персонажів. Їх суть і міра використання. Металогічна та автологічна образність. Художня деталь. Підтекст. Символ. Алегорія. Способи забезпечення естетичного впливу мови твору на читача. Словесні образи. Тропи. Поетичні фігури. Засоби звукопису.

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Вірш і проза. Суть, елементи віршового ритму. Види рим, способи римування. Строфіка. Силабічна система віршування. Силабо-тонічна система віршування. Поняття про стопу та її види. Пірихій, спондей, явища каталектики та гіперкаталектики. Метр та реальний ритм силабо-тонічного вірша. Явище іпостаси. Дольник (паузник). Тонічна система віршування. Особливості фольклорного віршування. Верлібр, білий вірш. Естетична роль віршового ритму.

Тема 4: Роди і жанри літератури

Основи поділу літератури на роди. Труднощі типології. Проблема родовидового поділу літератури в науковому дискурсі. Система термінів. Літературні роди як типи художнього змісту. Жанр. Жанровий канон. Жанрова модифікація.

Критерії жанрової диференціації. Жанри епосу, їх історична змінність. Жанри лірики, проблема ліричного героя. Система жанрів драматургії.

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

Поняття про літературний процес. Зовнішні та внутрішні чинники мистецького розвитку. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художні напрями, течії, школи. Періодизація літературного процесу. Основні творчі методи. Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм та його течії. Екзистенціалізм. Постмодернізм. Своєрідність літературного процесу межі XX – XXI ст.

«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Поняття про світову літературу. Літературні стилі. Жанр як носій «історичної пам'яті літератури». Масова і елітарна література. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури. Жанрові різновиди роману.

Тема 2. Українська література: національні особливості

Українська література: світоглядні й стильові особливості. Найбільш авторитетні стилі національної літературної традиції: бароко, романтизм, реалізм. «Розстріляне відродження». Література «материкової» України і література діаспори. Соцреалізм. Постмодернізм. Постколоніальна українська література.

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Історія готичного роману. Сучасний роман жахів. Жанрові ознаки; основні художні елементи. Роман жахів у сучасній українській літературі.

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Витоки жанру фентезі; основні художні закони існування жанру. Підвиди фентезі, суміжні жанри. Українське фентезі: національна специфіка, діалог зі світовою культурою.

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Гене́за науково-фантастичної літератури, її зв'язок з іншими жанрами фантастики. Прогностична роль науково-фантастичних творів. Суміжні жанри (антиутопія, кіберпанк).

Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті

«Химерний роман» – унікальне явище української літератури. Зв'язок з фольклорними джерелами і літературою бароко. «Магічний реалізм» у світовій літературі: художні паралелі. Сучасна «химерна проза».

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю зі змістового модуля «Вступ до літературознавства»

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування практичних занять	1	10	10
3.	Виконання завдання самостійної роботи	10	5	50
4.	Робота на практичному занятті	10	10	100
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Українська література у світовому контексті»**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	2	2
2.	Відвідування практичних занять	1	5	5
3.	Виконання завдання самостійної роботи	5/10	6	50
4.	Робота на практичному занятті	10	5	50
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу

Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Обрати один із запропонованих нижче творів і відповісти на питання: *Чому твори називаються або мають підзаголовок «акварель» чи «етюд»? З якою*

художньою метою, на Вашу думку, у новелах залучено прийоми живопису та музики? Доведіть це прикладами з тексту.

М. Коцюбинський «На камені»

М. Коцюбинський «Цвіт яблуні», «Невідомий»

В. Стефаник «Дорога»

Г. Хоткевич «Гірські акварелі» (з циклу один твір на вибір)

М.Хвильовий «Сині етюди»

Гр. Тютюнник «Три зозулі з поклоном».

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти.

Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

1. Обрати один із творів (новелу чи оповідання) В. Стефаника, М. Черемшини, Л. Мартовича, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, М. Яцківа, С. Васильченка, В. Винниченка, М. Хвильового, В. Підмогильного, Ю. Яновського, О. Довженка, Гр. Тютюнника, О. Гончара і **визначити** роль наявних у них засобів створення образів-персонажів у розкритті теми, проблематики.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів):

епітет, порівняння, метафора, метонімія, перифраз, синекдоха, алегорія, символ, гіпербола, літота, оксиморон, градація, антитеза, синтаксичний паралелізм, плеоназм, тавтологія, анаколуп, полісиндетон, асиндетон, еліпсис, інверсія, апосіопеза, анафора, епіфора, риторичні фігури.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Дібрати по два поетичні тексти (індивідуально) (1 – зразок традиційної лірики, 1 – модерністичний або авангардний текст) і проаналізувати їх за планом.

Тема 4: Роди і жанри літератури

1. Обрати один із творів (на вибір студента) епічного роду й аргументовано визначити його жанрову приналежність.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів): *поетика, жанр. Рід літератури. Епос як рід літератури. Жанри епосу. Драма як рід літератури. Жанри драми. Лірика як рід літератури. Жанри лірики. Суміжні змістоформи (жанри мішаної форми). Роман, повість, оповідання, новела, комедія, трагедія, драма, ліро-епічна поема, балада, співомовка, щоденник, мемуари, казка, легенда, утопія, антиутопія, міф.*

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

1. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів):

Бароко, сентименталізм, романтизм, неоромантизм, античний реалізм, класицизм, просвітницький реалізм, реалізм, натуралізм, модернізм, постмодернізм.

2. Літературознавча конференція «Від бароко до постмодернізму» – колективне завдання (виконується в мікрогрупах до п'яти студентів).

План презентації монографії

- *Короткі відомості про автора*
- *Окреслення наукової проблеми, якій присвячена монографія*
- *Зміст і структура видання*
- *Огляд розділів монографії*
- *Характеристика технічних аспектів видання (шрифт, обкладинка, інформаційно-довідковий апарат, бібліографія, ілюстрації тощо)*
- *Дискусійні питання монографії. Проблемність викладу, складність/доступність сприйняття*
- *Перспектива подальшої розробки цієї наукової проблеми.*

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

«Українська література у світовому контексті»

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Випишіть з різних літературознавчих словників 3 – 4 визначення понять «література» / «світова література». Порівняйте і складіть на їх основі власне визначення. Які ознаки літератури як мистецтва / царини людської діяльності визначають її своєрідність?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 2. Українська література: національні особливості

Дайте характеристику улюбленого твору української літератури за

такими ознаками:

- 1) час створення;
- 2) художній стиль / напрям та його ознаки у творі;
- 3) жанр та його ознаки;
- 4) тематика;
- 5) проблематика;
- 6) художні особливості.

З якими творами світової літератури можна порівняти цей твір? У чому полягає їх стильова та жанрова подібність?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Прочитайте повісті Оскара Вайлда «Кентервільський привид» і Трумена Капота «Інші голоси, інші кімнати» й роман Галини Пагутяк «Урізька готика». Визначте жанр цих творів. У чому, на вашу думку, полягає їх подібність? З якою метою кожен з цих авторів обирає форму готичного роману?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Прочитайте роман Марини і Сергія Дяченків «Відьомська доба». Як у ньому переосмислено фольклорні образи і мотиви? У чому, на вашу думку, новаторство атворів?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Проаналізуйте твір науково-фантастичної літератури. Які особливості дозволяють зарахувати його до цього жанру? Чи виконує твір певні прогностичні функції, чи в ньому відображені соціальні проблеми сучасності?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень

теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті

Прочитайте роман О. Полякова «Снігова карусель». Чому, на вашу думку, твір називають «химерним романом»?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модуль 1.

Дайте розгорнуту відповідь на питання:

1. Художній твір як цілісність.
2. Особливості творення та сприйняття художнього образу в літературному творі.
3. Образи автора, героя, читача в літературному творі.

Вимоги до письмових відповідей на питання:

1. Здатність вільно орієнтуватися в теоретичному матеріалі та оперувати основними поняттями літературознавства.
2. Логічність і грамотність викладу.
3. Самостійність мислення.
4. Здатність навести приклади з власного читацького досвіду.
5. Грамотне застосування навичок аналізу літературного твору.

Модуль 2.

Здійсніть цілісний аналіз літературного твору (вірш).

Вимоги до виконання письмового завдання:

1. Володіння термінологічним апаратом літературознавства.
2. Здатність вільно оперувати науковою термінологією.
3. Самостійність мислення.
4. Грамотне застосування практичних навичок, здобутих у ході вивчення курсу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів із блоку дисциплін «Світова література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок з кожної дисципліни блоку; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література» завершується підсумковим контролем – заліком за результатами засвоєння всіх двох змістових модулів – «Вступ до літературознавства», «Українська література у світовому контексті».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

1. Літературознавство як наука.
2. Специфіка літератури як виду мистецтва
3. Характеристика теорії літератури, історії літератури та літературної критики як провідні галузі літературознавства
4. Літературознавство доби Античності
5. Становлення науки про літературу.
6. Функція слова як першоелемента образного світосприйняття
7. Образність літератури.
8. Художній образ як мистецька категорія.
9. Поетика в системі аналізу художнього твору.
10. Міфопоетичне мислення письменника.
11. Міф в системі художньої творчості.
12. Класифікація художніх образів.
13. Символ і алегорія
14. Поняття цілісності художнього твору.
15. Зміст і форма художнього твору
16. Компоненти художньої форми
17. Композиція художнього твору.
18. Сюжет і фабула.
19. Система образів в епічному творі.
20. Позасюжетні і позафабульні елементи тексту
21. Стилїстичні фігури в тексті.
22. Поетичний синтаксис і його художні функції.
23. Конфлікт і його типи
24. Художня деталь, її функції у творі
25. Сюжет, елементи сюжету
26. Композиція і архітектоніка
27. Основи поділу літератури на роди
28. Епос як рід літератури
29. Лірика як рід літератури

30. Проблема ліричного героя в поезії
31. Драма як рід літератури
32. Жанри епосу. Генезис і родові ознаки
33. Жанри лірики. Генезис і родові ознаки
34. Специфіка віршованої мови.
35. Основні системи віршування
36. Рими. Види рим, способи римування.
37. Білий вірш. Верлібр
38. Строфа. Види строфічної будови віршів.
39. Типологія віршових розмірів
40. Класична строфіка. Сонет. Вінок сонетів
41. Стиль як літературознавча категорія
42. Компоненти художнього змісту
43. Жанри драми.
44. Міжродові утворення. Ліро-епос.
45. Художні тропи. Метафора. Метонімія. Їх ідейно-естетична роль.
46. Художні тропи. Гіпербола. Оксиморон. Їх ідейно-естетична роль.
47. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художній прогрес
48. Поняття індивідуальний стиль письменника
49. Зовнішні і внутрішні фактори розвитку літературного процесу
50. Автор і читач як суб'єкти літературного процесу
51. Літературний напрям, течія, стиль.
52. Традиції і новаторство в літературі
53. Бароко, його особливості й історична доля
54. Класицизм, його основні принципи. Поділ жанрів на «високі» й «низькі»
55. Сентименталізм. Його особливості та історична доля.
56. Романтизм. Основні особливості та історична доля.
57. Реалізм, основні його риси
58. Модернізм. Основні течії модернізму
59. Постмодернізм як мистецьке явище
60. Критерії художності літературного твору

«Українська література у світовому контексті»

1. Поняття про світову літературу.
2. Поняття стилю в літературознавстві.
3. Поняття жанру в літературознавстві.
4. Масова і елітарна література.
5. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури.
6. Жанрові різновиди роману.
7. Бароко: загальна характеристика стилю.
8. Романтизм: загальна характеристика стилю.
9. Реалізм: загальна характеристика стилю.
10. Соцреалізм.

11. Постмодернізм.
12. Роман жахів: загальна характеристика.
13. Готичний роман: історія, жанрові особливості.
14. Фентезі: історія, жанрові особливості.
15. Науково-фантастична література.
16. Утопія і антиутопія.
17. Кіберпанк.
18. «Химерний роман» – унікальне явище української літератури.
19. Сучасна «химерна проза».
20. Постпостмодернізм.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта змістового модуля

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ КАРТИ МОДУЛІВ БЛОКУ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

Навчально-методична карта змістового модуля «Вступ до літературознавства»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X
Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції				
Кількість балів за модуль	132 б.				
Лекції	Лекція 1			Лекція 2	
Теми лекцій	Літературознавство як наука. Поетика літературного твору – 16.			Роди і жанри літератури. Художні напрями, течії, школи – 16.	
Теми практичних занять	Літературознавство як наука – 11б.	Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору – 11б.	Версифікаційні можливості художнього тексту – 11б.	Роди і жанри літератури – 11 б.	Художні напрями, течії, школи – 11б.
Самостійна робота	10б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				
Підсумковий контроль	ПМК				

«Українська література у світовому контексті»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII
Модулі	Змістовий модуль I					
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції					
Кількість балів за модуль	132 б.					
Лекції	Лекція 1	Лекція 2				
Теми лекцій	Світова література: закономірності розвитку – 1б.	Українська література: національні особливості – 1б.				
Теми практичних занять	Світова література: закономірності розвитку. Українська література: національні особливості – 11б.		Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі – 11б.	Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка – 11 б.	Науково-фантастична література: витоки, національні особливості – 11б.	Український «химерний роман» у світовому контексті – 11б.
Самостійна робота	5б.	5б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					
Підсумковий контроль	ПМК					

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Основна

1. *Ткаченко А.* Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 2003. – 448 с.
2. *Моклиця М.* Вступ до літературознавства. – К., 2011.
3. *Білоус П.* Вступ до літературознавства. – К.: Академія, 2012. – 334 с.
4. *Галич О.* Вступ до літературознавства. – Луганськ, 2010. – 287 с.
5. *Галич О. А.* Теорія літератури : [підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. – Вид. 4-е, стер. – К. : Либідь, 2008. – 486 с.
6. *Слово. Знак. Дискурс.* Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
7. *Вступ до літературознавства.* Хрестоматія/Упор. Н.Бернадська. – К., 1995.

Додаткова

1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [монографія] / Нонна Копистянська ; [літ. ред. Анна Думич]. – Л. : ПАІС, 2005. – 368 с.
3. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. – К., 1994. – С. 238-279.
4. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
5. Потєбня О. Естетика і поетика слова. – К., 1985.
6. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потєбні: метакритичне дослідження. – К., 1993.
7. Фролова К. Цікаве літературознавство. – К., 1987.
8. Хороб С. Слово – образ – форма у пошуках художності. – Ів.-Франківськ, 2000.

Довідкова

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.
2. Українська літературна енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І.О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 1988 – 1995.
3. Літературознавча енциклопедія / За ред.. Ю.Коваліва, 2007
4. Кузьменко В. Словник літературознавчих термінів. – К., 1997.
5. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.

Інформаційні ресурси

6. Теорія літератури: е-бібліотека. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://papusha.at.ua/index/0-6>
7. Синопис: текст, контекст, медіа: Електронне фахове видання Київського університету імені Бориса Грінченка – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis>

«Українська література у світовому контексті»

Основна

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. II. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 376 с.
3. Моклиця М.В. Основи літературознавства. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Додаткова

1. Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 519 с.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
3. Наєнко М.К. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 1063с.
4. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / фахове редак. і передм. М.Наєнка. Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.

Довідкова

5. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
6. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.